

hagyatja». «Ha lehetne, olvasnék egész nap». Legdühösebb olvasó egy testileg, szellemileg gyenge leány, aki soha sem járt a belváros szűk utcáin túl és még nem látott zöld mezőt! S erről minden órán kiderül, hogy az olvasottak belső összetartozását nehezen tudja felfogni, de elmondani mégis jobban tudja azt, amit olvasott, annál, amit látott. Milyen lehet ennek a lelki világa, ha az írók szavait szemlélettel kapcsolni nem tudja, a környezet legegyszerűbb viszonyait sem ismeri?! Az író tapasztalta, hogy egy-egy könyvet (76, 98, sőt 176 lapost!) egyetlen délután olvastak el e kis leányok! Harmadik kérdése volt: érezték-e már kellemetlen hatását az olvasásnak? 23 a sok olvasás után kettősen látta a tárgyakat, 14-nek a látása néha elsötétült; fejfájás is gyakori következmény volt. 18 esetben a képzelet túlságos felizgatását jelenti, amit az illetők írnak; a nyugtalanul alvás is több esetben bekövetkezett. Negyedik kérdés: rövid vagy hosszú történetet olvasnak-e szívesebben? Hosszú történetet 16, rövideket 22 szeret. És pedig a sokat olvasók majdnem mind a hosszú olvasmány mellett szavaztak. A rövidet sokan azért szeretik, mert «alig tudják a végét várni», vagy hogy minél előbb újat kezdhessenek. Érdekes volt a Robinsonnal tett próba. Minden utasítás nélkül átadott mindeniknek egy példányt. Egyik szombattól hétfőig elolvasta; 16 leány 1—2 hét múlva visszaadta anélkül, hogy végig olvasta volna (legtöbb azt mondta, hogy nem ért rá); 3 unalmasnak mondta s egynek nem engedték meg szülei a folytatást, mert Robinsonnal álmodott. Arra a kérdésre: mi újat tanultak belőle, 15 ilyesmire nem emlékezett, a többi a legkülönösebb válaszokat adta; majdnem mindig csak felületes és elmosódó képök maradt a dolgokról. E kísérlethől Lüttge megállapítja, hogy a gyermekek szeretnek olvasni, de hangsúlyozza azt is, hogy a gyors és értelmetlen olvasás ártalmas; nem elég tehát jó olvasmányokról gondoskodni, hanem meg kell tanítani a gyermekeket arra is, miként olvasanak otthon, magokban. S ne feledje a tanító soha, hogy a hangos és a magában való olvasás között mily nagy a különbség a megértés szempontjából. Tehát ezzel is törődni kell, hiszen az olvasás-tanítás igazi célja: az olvasmányok útján való önművelésre szoktatás. (Die deutsche Schule 1913, febr.).

i.

Hibák a tanító egyéniségében. A tanítás hibáiról sokat írtak már. Azonban — egy amerikai cikk írója szerint — a baj igazi forrására nem mutattak rá. Ha rámutattak volna is itt-ott, nem lehet azokat elég gyakran hangoztatni, ha célunk a nevelésnek minél tökéletesebb fokra való emelése. A tanítás művészet, amely a pedagógiai tanulmányra van alapítva. A pedagógiailag képzett s tapasztal-

talatait művészettel alkalmazó tanító nagy értéket képvisel. A cikk-író három sarkalatos hibát jelöl meg a rossz tanítás okaként, amelyek közül azonban egyik sem újkeletű. Szerinte a rossz tanítás első oka, hogy a tanító ignoráns a pedagógiai tanulmányok iránt. Pedig a pedagógiai tanulmány a leggyümölcsözőbb eszköze az önművelésnek, amire a jó tanítónak állandóan szüksége van. A rossz tanítás másik oka, hogy a tanító nem tudja a tanításban a pedagógiai alapelveket alkalmazni. Ha a nevelés és tanítás tudományait könyvből tanuljuk is, a tanítás művészetét nem lehet pusztán ebből a forrásból meríteni. Van rá sok eset, hogy a tanító- vagy tanárjelölt kitűnően tud felelni a pedagógiából, de tanítani nem tud. Van valami igazság abban, hogy a jó tanító születik annak. Végül a rossz tanítás harmadik forrása a tanító lelkiismeretlenségében, a szorgalom és kötelességérzet hiányában rejlik. (Education, Boston, 1912 dec.) Á. L.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1913 február 15-én.

Jelen volt *Fináczy Ernő* elnöklése mellett *Bárány Gerő*, *Böngréfi János*, *Bozóky Endre*, *Erődi Béla*, *Friedrich István*, *Gockler Lajos*, *Gyulai Ágost*, *Kornis Gyula*, *Kovács János*, *Kőrösi Henrik*, *Kemény Ferenc*, *Láng Nándor*, *Madzsar Imre*, *Nagy Zsigmond*, *Pruzsinszky János*, *Polgár Gyula*, *Quint József*, *Rombauer Emil*, *Sebők Gyuláné*, *Somogyi Géza*, *Székely István*, *Teveli Mihály*, *Vári Rezső*, *Bursics Ernő* jegyző s mások mint vendégek.

I. Az elnök az ülést megnyitja, s felkéri *Kornis Gyula* rendes tagot székfoglaló értekezésének előadására.

II. *Kornis Gyula* köszönetet mond az elnöknek és a Társaságnak rendes taggá választásáért és felolvassa *Értékelmélet és pedagógia* című tanulmányát, melyet a Társaság nagy tetszéssel fogadott s a M. P. 1913. 2., 3. és 4. száma közöl.

Elnök az előadás gondolatmenetével lényegileg egyetért, s különösen egyetért azokkal a következtetésekkel, melyeket a felolvasó a maga tételéből az úgynevezett kísérleti pedagógia és gyermektanulmány területeire vonatkozóan levont. Vannak naiv és hiszékeny lelkek, akik kellő készültség nélkül fognak ilyfajta vizsgálatokhoz, s nem látva meg az összefüggést az általuk megművelt picike terület és a nagy egész közt, messzemenő terveket szőnek s egy «új pedagógiáról» álmodoznak. E részletmunkások tévedése nyilvánvaló. Vannak azonban nagyobb stílusú kutatók is, akik a gyermektanulmánytól is korszakos